

I. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

1 strateginis tikslas:

Skatinti sveiką gyvenseną, saugoti ir stiprinti sveikatą, vykdyti ligų prevenciją

Visuomenės sveikatos stiprinimo programos (01.010) tikslas:

Plėtoti ligų prevenciją bei mažinti žalingų veiksnių poveikį ir sveikatos netolygumus (01)

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centras (toliau – Kompetencijų centras), vykdydamas veiklą 2019 m., dalyvavo dviejų programos uždavinių įgyvendinime:

1. Ugdyti gyventojų sveikos gyvensenos įpročius, skatinti sveikatos raštingumą bei gerinti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą (01-01);

2. Tobulinti sveikatos priežiūros specialistų gebėjimus ir vykdyti visuomenės sveikatos priežiūros licencijavimą (01-03).

Įgyvendindamas programos uždavinius, Kompetencijų centras vykdė šias priemones:

1. Užtikrinti savižudybių prevencijos prioritetų nustatymą ilgojo ir trumpojo laikotarpio savižudybių prevencijos priemonių ir joms įgyvendinti reikiamo finansavimo planavimą (01-01-05);

2. Organizuoti ir vykdyti tęstinį profesinį mokymą ir neformalųjį švietimą (01-03-02).

Kompetencijų centras, įgyvendinamas numatytas priemones, veiklą vykdė pagal metinį veiklos planą, kuriame numatė veiksmus, prisidedančius prie šalies sveikatos rodiklių, nurodytų EBPO pateiktame „Šalies sveikatos profilyje 2017“, gerinimo:

1. Stiprindamas sveikatos priežiūros specialistų kompetencijas ir prisidedamas prie pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės gerinimo, vykdė šias paslaugas teikiančių sveikatos priežiūros specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimą.

Įgyvendinant šį veiksma, pagal 42 profesinės kvalifikacijos tobulinimo programas organizavo mokymus 2231 sveikatos priežiūros specialistui. Atlikus mokymų dalyvių apklausą, 77 proc. nurodė, kad mokymų metu įgytas žinias galės pritaikyti profesinėje veikloje.

2. Gerino sveikatos priežiūros įstaigų vadovaujančio personalo kompetencijas sveikatos vadybos, ekonomikos, lyderystės srityse. Pagal keturias profesinės kvalifikacijos tobulinimo programas 182 slaugos administratoriai tobulino savo kompetencijas vadybos srityje. 82 proc. mokymų dalyvių nurodė, jog įgytas žinias pritaikys savo profesinėje veikloje.

3. Rengė asmens sveikatos priežiūros specialistus, suteikė jiems naujas kompetencijas, padedančias mažinti gydytojų darbo krūvį. Įgyvendinat šį veiksma, pagal 9 programas buvo vykdomas tęstinis profesinis ir papildomas kompetencijas suteikiantis mokymai. 230 sveikatos priežiūros specialistų buvo suteikta teisė dirbti slaugytojo padėjėju, klinikiu koduotoju, bei kitos kompetencijos. Kompetentingi specialistai, dirbdami komandoje, prisideda prie darbo krūvio sumažinimo gydytojams ir slaugytojams. 99 proc. baigusių šiuos mokymus asmenų nurodė, kad yra patenkinti vykdytų mokymų kokybe, dėstytojų kompetencija, mokymų organizavimu.

4. Stiprino sveikatos priežiūros specialistų kompetenciją ir prisidėjo prie teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybės gerinimo vykdydamas mokymus, kurių privalomumą nustato sveikatos priežiūros ministro įsakymais patvirtinti sveikatos priežiūros paslaugų teikimo aprašai, medicinos normos ar kiti teisės aktai. Pagal 41 profesinės kvalifikacijos tobulinimo programą ir 30 programų, skirtų ugdyti sveikatos priežiūros specialistų kompetencijas paciento ir sveikatos priežiūros specialisto saugos srityje, buvo organizuota 120 mokymo grupių. 184 sveikatos priežiūros specialistai mokėsi pagal radiacinės saugos mokymo programas, 116 specialistų mokėsi pagal privalomas pirmosios pagalbos ir higienos įgūdžių mokymo programas. 97 proc. baigusiu mokymus nurodė, jog yra patenkinti mokymų kokybe, dėstytojų kompetencija, mokymų organizavimo tvarka.

5. Ugdė sveikatos priežiūros specialistų kompetencijas ankstyvos galimų savižudybių atpažinimo ir pagalbos suteikimo bei psichikos sveikatos stiprinimo, priežiūros ir reabilitacijos srityje, taip prisidedamas prie išvengiamojo mirtingumo rodiklių mažinimo. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymą Nr. V-859 „Dėl pagalbos savižudybės grėsmę

patiriantiems, savižudybės krizę išgyvenantiems ir savižudybės grėsmę išgyvenusiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, buvo parengta profesinės kvalifikacijos tobulinimo programa. Pagal šią ir kitas programas (viso 5) buvo vykdomi mokymai ankstyvos galimų savižudybių atpažinimo ir pagalbos suteikimo bei psichikos sveikatos stiprinimo, priežiūros ir reabilitacijos tema, kuriuose 360 sveikatos priežiūros specialistų tobulinimo savo profesinę kvalifikaciją. 80 proc. iš jų nurodė, kad yra patenkinti mokymų kokybe, dėstytojų kompetencija, mokymų organizavimo tvarka.

6. Didinant sveikatos priežiūros specialistų profesinių kompetencijų ugdymo prieinamumą, buvo parengtos 4 profesinės kvalifikacijos tobulinimo virtualioje mokymosi aplinkoje nuotoliniu būdu programos. Iki naujausios versijos buvo atnaujinta virtuali mokymosi sistema MOODLE, kurioje profesinę kvalifikaciją nuotoliniu būdu tobulino 635 sveikatos priežiūros specialistai. 80 proc. iš jų nurodė, kad toks profesinės kvalifikacijos tobulinimo būdas yra naudingas, patogus ir priimtinas.

7. Organizavo sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistams skirtus mokymus apie emocinės pagalbos teikimą savižudybės grėsmę patiriantiems asmenims, atvejo vadybos įgūdžių stiprinimo, sunkiai sergančių pacientų psichologinio palaikymo kompetencijų didinimo, krizinio nėštumo prevencijos, asmenų su psichikos sutrikimais ar savižudybių rizika konsultavimo vaistinėse ir kitus mokymus. Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistams skirtuose mokymuose dalyvavo 809 sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistai, buvo organizuotos 36 mokymo grupės.

8. Organizavo profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursus vaikų ir paauglių psichiatrams stiprinant jų kompetencijas teismo psichiatrijos srityje, kuriuose dalyvavo 14 vaikų ir paauglių psichiatrų bei medicinos psichologų. Organizavo pagalbos savižudybės grėsmę patiriantiems asmenims organizavimo ir teikimo mokymus greitosios medicinos pagalbos personalui, kuriuose dalyvavo 383 sveikatos priežiūros specialistai. Organizavo iniciatyvios atvejo vadybos savižudybės grėsmę išgyvenusiems asmenims mokymus, kuriuose dalyvavo 195 asmens sveikatos priežiūros specialistai. Organizavo psichosocialinio vertinimo organizavimo ir atlikimo mokymus, kuriuose dalyvavo 136 asmens sveikatos priežiūros specialistai. Organizavo fizinio suvaržymo taikymo ir stebėsenos mokymus, kuriuose dalyvavo 301 sveikatos priežiūros specialistas (medicinos gydytojai (psichiatrai, vaikų ir paauglių psichiatrai) ir bendrosios praktikos slaugytojai (visų specializacijų)).

9. Įstaiga yra įdiegusi Europos kokybės ženklo (angl. European Quality Mark – EQM) reikalavimus atitinkančią neformaliojo suaugusiųjų švietimo kokybės sistemą. 2019 m. buvo atliktas šios sistemos reikalavimų laikymosi vertinimas ir patvirtinta, kad įstaiga atitinka keliamus Europos kokybės ženklo reikalavimus bei 3 metams išduotas tai patvirtinantis pažymėjimas. Buvo parengta ir su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija suderinta Andragogikos pagrindų mokymo programa slaugos specialistams ir akušeriams bei pagal ją organizuojami mokymai.

10. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija 2019 d. akreditavo įstaigą ir suteikė teisę vertinti asmens įgytas kompetencijas, reikalingas slaugytojo padėjėjo kvalifikacijai įgyti.

Veiklos apibendrinimas.

2019 m. mokymuose dalyvavo 12320 sveikatos priežiūros specialistų. Iš jų pagal tęstinio profesinio mokymo programas mokėsi 223 mokiniai, iš kurių 120 suteikta teisė dirbti slaugytojo padėjėju, 39 – masažuotoju, 24 – gydytojo odontologo padėjėju, 28 – klinikiu koduotoju, 11 – slaugytoju diabetologu. Laboratorinės diagnostikos ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistams skirtose programose dalyvavo 509 sveikatos priežiūros specialistai, seminaruose dalyvavo 845 sveikatos priežiūros specialistai, fizinės medicinos ir reabilitacijos specialistams skirtuose mokymuose dalyvavo 331 specialistas. 9245 klausytojai tobulino profesinę kvalifikaciją programose, skirtose bendrosios praktikos slaugytojams ir akušeriams. Privalomuosius radiacinės saugos mokymus baigė 227 specialistai, nuotoliniu būdu pagal 4 programas virtualioje mokymosi erdvėje mokėsi 635 specialistai.

Uždavinio įgyvendinimo vertinimui buvo numatytas produkto kriterijus – Sveikatos priežiūros specialistų mokymo metu įgytų žinių pritaikomumas profesinėje veikloje (proc.) (P-01-10-01-03-01).

Kompetencijų centras neformaliojo švietimo kokybės užtikrinimui yra įdiegęs ir palaiko Europos kokybės ženklo (*European Quality Mark – EQM*) reikalavimus atitinkančią kokybės vadybos sistemą. Pagal parengtą klausimyną apklausta 4517 Kompetencijų centre profesinę kvalifikaciją tobulinusių sveikatos priežiūros specialistų. 75 proc. apklaustųjų nurodė, kad mokymo metu įgytas žinias galės pritaikyti savo profesinėje veikloje.

Dažniausiai respondentai minėjo, kad mokymo programą pasirinko, nes nori įgyti naujų žinių, kurias galės pritaikyti darbe, mažesnė dalis nurodė, kad mokymuose dalyvauja dėl reikiamų valandų licencijai įgyti (1 pav.).

1 pav. Programos pasirinkimą lemiantys veiksniai, proc.

Mokymų programos temų aktualumą respondentų buvo prašoma įvertinti pagal 10 balų skalę. Respondentų vertinimo vidurkis – 9,49 balo. Savarankiškai įgytas žinias praktikoje taikyti galės 75 proc. mokymo dalyvių, 5 proc. nurodė, kad jų atliekamos funkcijos yra nesusijusios su mokymų temomis. 10 proc. respondentų teigė, kad žinias pritaikys iš dalies. Paprašyti pakomentuoti savo atsakymą mokymo dalyviai dažniausiai minėjo, kad:

- dirba kartu su gydytoju ar kitu specialistu, kuris priima sprendimus („dirbu su gydytoja ir klausau jos nurodymų“, „atlieku tik pirminį laboratorinį darbą, tvirtina biologas rezultatus“, „dirbu poliklinikoje, šalia visada yra gydytojai“, „turime budintį gydytoją, teikiančią skubią pagalbą“);
- šiuo metu įstaiga, kurioje dirba mokymo dalyvis, neturi reikiamų priemonių („neturime maitinimui skirtų pompų“, „mano dirbamoje įstaigoje trūksta priemonių“, „neturime daugelio priemonių“, „nėra tokių aparatų darbe“, „neturim galimybės visų priemonių užsakyti“);
- šiuo metu nedirba („dar neįsidarbinau“, „dar nežinau, kuriame skyriuje dirbsiu“, „dar nežinau kur dirbsiu“).

Vykdydamas veiklą 2019 m., Kompetencijų centras susidūrė su problema organizuojant mokymus savižudybių prevencijos tema. Į šiuos mokymus buvo sudėtinga surinkti reikiamą skaičių mokymų dalyvių. Psichologai mokymuose dalyvauti negalėjo dėl didelio darbo krūvio, iš anksto suplanuotų konsultacijų, silpnos motyvacijos ir kitų priežasčių.

Išoriniai veiksniai reikšmingos įtakos strateginio veiklos plano strateginio tikslo, programos tikslo pasiekimui ir veiklos vykdymui neturėjo.